

Tim Jongerius

Reflectie – afstudeerproject ‘Local Identity: Materials’

Explore Lab

Na de afstudeerstudio Interiors deels te hebben gevolgd, ben ik overgestapt naar Explore Lab. Een studio waarin vrijheid, onderzoek en proces centraal staat. Werken vanuit een eigen fascinatie in plaats van vooraf bepaalde randvoorwaarde. In mijn eerdere projecten heb ik een duidelijke eigen visie ontwikkelt waar vaak materiaal in centraal staat. Voor mijn afstuderen wilde ik deze fascinatie dan ook combineren met een uitgebreid onderzoek en ontwerp.

Als student van de architectuur zoek ik naar eigenheid en vernieuwing in een ontwerp. Dit zijn elementen, die naar mijn mening, vaak missen in hedendaagse Nederlandse architectuur. We gebruiken standaard materialen en productie processen, waardoor architectuur een soort eenheidsworst is geworden. Om hier aandacht op te vestigen en de Nederlandse identiteit terug te brengen in architectuur wilde ik in mijn afstudeerproject onderzoeken hoe we dit door middel van materialen kunnen doen. Ik dacht hier bij Explore Lab de ruimte voor te kunnen krijgen – en daar bleek ik gelijk in te hebben.

Onderzoek & proces

Om te kunnen bepalen hoe je de Nederlandse identiteit in een ontwerp kunt terugbrengen zijn er een aantal elementen die belangrijk zijn om te onderzoeken. De hoofdvraag : *Hoe kunnen we gebouwen, specifiek een herberg, in Nederland een lokale identiteit geven door middel van het gebruik van lokale bronnen, met de nadruk op materialen?* riep opnieuw diverse vragen op. Wat is identiteit? Wat is lokaal? Dit heb ik onderzocht door de volgende deelvragen te formuleren:

1. Wat is het landschap en wat is de geschiedenis hiervan?
2. Wat zijn beschikbare lokale grondstoffen?
3. Wat is het lokale klimaat?
4. Wat is de typische lokale architectonische expressie?

Ik ben hiervoor atlanten gaan bestuderen, locaties gaan bezoeken en de (geschiedenis) boeken in gedoken. Ook heb ik contact gezocht met diverse wetenschappers en experts. Vervolgens ben ik zelf kaarten gaan tekenen, waarin ik resultaten van mijn onderzoek verwerkte. Deze kaarten gaven mij inzichten die vervolgens leidden tot een basis voor een ontwerp. Hoe verder ik echter aan mijn ontwerp werkte, hoe meer ik merkte dat ik meer onderzoek nodig had om randvoorwaarde voor mijn ontwerp te kunnen maken. Het ontwerp kon niet zonder onderzoek, maar het onderzoek ook niet zonder ontwerp. Een werkwijze die aansluit bij de Explore Lab methodologie. Het groeide samen. Het ontwerp forceerde mij dus opnieuw te onderzoeken: wat konden de beschikbare materialen? Wat bepaalt de vorm van een gebouw? Op deze manier kon ik een kader creëren waar ik mezelf aan kon toetsen. Dit kader was nodig om mezelf te beperken in mogelijkheden. Bij een fascinatie is het moeilijk om focus te vinden, er zijn zoveel aspecten interessant. Toen ik, bijvoorbeeld, lokale architectonische expressie onderzocht, ontdekte ik de grote diversiteit hiervan in de Nederlandse geschiedenis. Een

afstudeeronderzoek op zich. Toen ik ontdekte dat de Romeinse aanleg van wegen en handelsroutes via het water een einde maakte aan het gebruik van enkel lokale materialen, besloot ik de geschiedenis van de periode tot en met de Romeinse tijd te gebruiken als kader.

Hoewel logica een belangrijke rol speelt in de (ontwerp)keuzes die ik maak, is intuïtie een minstens even belangrijk aspect. Om goed vanuit gevoel te kunnen werken, besloot ik vanuit schetsen en maquettes te werken in plaats van 3D-modeleer programma's. Het gevoel van de locatie speelt een belangrijke rol in het ontwerp en dit is vrijwel niet na te bootsen in een computer model. Ik heb daarom een maquette gemaakt met zand, om zo het duingebied zo reëel mogelijk na te bootsen. De, door mij opgestelde randvoorwaarde zijn een continue referentie en toetsmiddel, maar daar binnen probeer ik mezelf vrij te laten in intuïtieve en logische keuzes. Ik zou mijn ontwerpproces dan ook omschrijven als een continu proces van proberen, reflecteren, aanpassen en verfijnen. Dit is een proces wat eindeloos door kan gaan, maar ik heb geprobeerd te verkleinen door randvoorwaarde voor mezelf te stellen.

Sociaal

Het doel van mijn project is meer mensen bewust maken van de schoonheid die Nederland bezit door middel van het gebruik van lokale materialen. Om dit doel te bereiken is het belangrijk om na te denken over de uitstraling en functie van de herberg. Wordt het een voorlichtingsplek, een soort museum? In hoeverre moet het een beleving zijn? Wordt het een 'pretpark'? Een tweede Archeon? Dit wilde ik vermijden, omdat het voor mij belangrijk is dat de herberg zo goed in zijn omgeving en huidige *zeitgeist* past, dat het het verhaal vertelt, zonder dat het letterlijk het verhaal verteld. Het moet subtiel zijn, een voorbeeld, een inspiratiebron. Hiervoor is het heel belangrijk dat de lokale materialen op een logische manier toegepast worden. Functies mogen gezien worden. Deze zoektocht naar logische verbanden ligt aan de grondslag van mijn proces. Hiermee hoop ik dat het sociale aspect van mijn ontwerp versterkt wordt. Ik wil graag dat het ontwerp logisch en natuurlijk aanvoelt. Mensen komen graag op deze plek om de locatie beter te leren te begrijpen, waardoor ze er nog meer van kunnen genieten. Het laat ze met een nieuwe blik naar de locatie kijken, maar ook naar architectuur en de Nederlandse identiteit. Een onderwerp wat momenteel erg actueel is.